

Ilona Stefanowska

CIEMNOŚCI NIE TRZEBA SIĘ BAĆ

czarny teatr w pracy z dziećmi

Czarny teatr to forma teatralna, która jest rzadko stosowana w pracy z dziećmi w przedszkolu, gdyż wymaga odpowiedniego przygotowania. Warunkiem stworzenia spektaklu w konwencji czarnego teatru jest przygotowanie sceny, która musi mieć wszystkie elementy czarne – tło, kulisy i podłogę. Niezbędne jest również ultrafioletowe oświetlenie. Kiedy już spełnimy te wszystkie warunki, przychodzi kolej na aktorów. Oni także muszą być „czarni”, tzn. ubrani w czarne bluzy, spodnie, skarpetki i rękawiczki. Twarz powinna być zasłonięta czarnym woalem. Tylko w warunkach całkowitej ciemności osiąga się odpowiedni efekt. W czarnym teatrze widoczne mają być tylko lalki, sylwety i elementy scenografii. Wszystko to daje nieograniczone możliwości.

Zanim jednak podejmiemy się próby tworzenia spektaklu wspólnie z dziećmi, powinno się je zaprosić na pokaz tej formy teatralnej ekspresji. Przygotowując dzieci do uczestnictwa w czarnym teatrze w roli aktora, uprzednio należy dać im możliwość kontaktu ze spektaklem z perspektywy widza. Aby dzieci chciały współtworzyć magię teatru, muszą jej wcześniej doświadczyć. Ciemność, która jest wszechobecna podczas przedstawienia, w połączeniu z odbiciem światła UV (najlepiej sprawdzi się lampa UV) od rekwizytów używanych w trakcie spektaklu, powoduje, że efekty te są po prostu fascynujące. Atmosferę widowiska podkreśli odpowiednio dobrana muzyka. Zaznaczyć należy, że widowiska te są nieme. Reasumując, ciemność, „świecenie” i muzyka to elementy składowe czarnego teatru. Magiczne pojawianie się i znikanie w spektaklu zawsze wywołuje u dzieci efekt zadziwienia.

Kiedy dzieci już oczarują się magią czarnego teatru, można zaprosić je do wspólnej zabawy w taki teatr na terenie przedszkola. Pamiętać należy, że przedszkolaki nie mają tworzyć teatru, one mają bawić się w teatr. Zabawa jest bowiem podstawową formą aktywności dziecka. Należy zaprosić najmłodszych na specjalnie przygotowaną scenę. Odpowiednio ich ubrać

(wszyscy powinni mieć czarny strój). Zapewnić im niezbędne rekwizyty: chustki, maski, papier, sylwety kwiatów, instrumentów, zwierząt, pamiętając o tym, aby wcześniej każdy rekwizyt zabarwić farbą o właściwościach fluorescencyjnych.

Można wykorzystać też jedynie biały kolor rekwizytów. Biel i czerń jako jeden z elementów czarnego teatru są łatwe do użycia.

Należy pamiętać, aby przed użyciem akcesoriów do spektaklu sprawdzić, czy na pewno świecą one w promieniach UV (nie każda tkanina czy farba świeci). Po włączeniu muzyki i zachęceniu dzieci do własnej ekspresji twórczej spektakl samoistnie się tworzy. Dzieci początkowo będą skrępowane, dlatego często powinny zamieniać się rolami: aktor – widz i odwrotnie. Obserwowanie twórczości kolegów zawsze powoduje chęć wcielenia się w tę samą rolę, co zachęca do twórczej aktywności.

Czarny teatr jest idealną formą aktywizacji dzieci wstydlivych, wycofanych czy mających trudności z zapamiętywaniem tekstu. Swobodna ekspresja sceniczna, bez konieczności wypowiadania tekstu, staje się okazją do pokonywania wewnętrznych barier. Dzieci nie muszą uczyć się ról, nie muszą uczyć się układów choreograficznych – same je tworzą bezpośrednio na scenie, dzięki czemu ten sam spektakl za każdym razem wygląda nieco inaczej. Wcielanie się w rolę bez wyuczonego tekstu zachęca dzieci do improwizacji, co stanowi idealne warunki do wydobywania ukrytych w każdym dziecku pokładów kreatywności. Wszystko to powoduje rozładowanie emocji, radość i zadowolenie z własnej twórczości. Rozwija wyobraźnię, fantazję i umiejętność abstrakcyjnego myślenia, kształtuje wrażliwość estetyczną, buduje poczucie własnej wartości i podnosi samoocenę.

Jestem przekonana, że czarny teatr z uwagi na swoją wyjątkowość jest ciekawą alternatywą dla tradycyjnych form teatralnych. Zachęcam wszystkich nauczycieli do oswojenia dzieci z ciemnością podczas zabaw teatralnych. Polecam również opracowanie występów artystycznych dla rodziców w takiej formie. Zapewniam, że czarny teatr w wykonaniu przedszkolaków to dla rodziców niezwykle i wzruszające przeżycie artystyczne. ■

Ilona Stefanowska – nauczyciel przedszkola, animator kultury, instruktor zajęć teatralnych. Pracuje w Przedszkolu Miejskim nr 5 im. Juliana Tuwima w Toruniu. Interesuje się teatrem, filmem i muzyką relaksacyjną. Najbardziej wypoczywa na łonie natury. Praca zawodowa to jej największa pasja.

NA CAŁY ROK PRZEDSZKOLNY

„Kalendarz edukacyjny”
to pomoc dydaktyczna
do nauki następstwa pór roku,
miesięcy i dni tygodnia
– wykorzystasz go na co dzień
oraz podczas zajęć tematycznych!

**Aby utrwalić
wiedzę,
kup dla każdego
dziecka
zeszyt ćwiczeń
do „Kalendarza
edukacyjnego”
Już od 3⁵⁰
za sztukę!**

zamów na
www.blizejprzedszkola.pl/sklep